

Socialhögskolorna har dolda resurser för utvecklingsarbete

Thore Andersson

En bättre samordning av undervisning, forskning och praktiskt arbete på det sociala området var ett genomgående krav i SMT:s temanummer (4/1969) om social forskning. I Göteborg har en modell för att realisera sådant samarbete kommit till stånd vid Socialhögskolan och stadens rehabiliteringsorgan. Bl.a. samverkar man när det gäller val och utarbetande av de blivande socionomernas två- och trebetygsarbeten.

Nedanstående artikel beskriver samarbetsmodellen och ger en kort resumé över några avslutade och pågående forskningsprojekt. Författaren är byråsekreterare vid rehabiliteringsavdelningen i Göteborgs Socialförvaltning.

Samordning av teori och praktik i utvecklingsarbetet

I Socialmedicinsk tidskrift nr 4/1969 behandlades den sociala forskningen från skilda utgångspunkter. I artikeln "Socialt arbete — social forskning" redogör en grupp tjänstemän från Göteborgs socialförvaltning för sin syn på socialvårdens behov av insatser från forskningen. De framhåller att behov föreligger av ett nära praktiskt samarbete mellan socialarbetare och forskare. Sammanfattningsvis vill de att socialvården skall kunna

- påverka valet av forskningsprojekt
- ha möjligheter att följa forskningen på nära håll
- påverka forskningen så att praktiska resultat för pågående utvecklingsarbete erhålles.

Vidare anses det angeläget att forskningsprogrammen så långt möjligt tidsmässigt anpassas till den kommunala beslutsprocessen samt att socialarbetaren i största möjliga mån får uppleva resultaten som erfarenheter vunna ur det egna arbetet.

Gruppen skisserar en modell för hur detta skall

kunna förverkligas. På varje universitetsort bör skapas utrymme för tvärvetenskapliga forskningsgrupper. Till dessa skall knytas referensgrupper bestående av representanter för kommunala och statliga myndigheter samt andra intressegrupper.

I Göteborg har mellan stadens rehabiliteringsorgan och socialhögskolan inletts ett samarbete, vilket i stort anknyter till ovan refererade modell. Nedan skall lämnas en redogörelse för hur detta samarbete har organiserats.

Varför samarbete

Samarbetet har vuxit fram under det gångna året med syfte att tillvarata de resurser som socialhögskolan kan erbjuda genom det uppsatsarbete som bedrivs på 2 och 3-betygsnivå.

Samarbetet har tillkommit p g a:

- Socialhögskolans behov av att ge studenterna bättre möjligheter att i sina uppsatsarbeten få en starkare anknytning till det praktiska arbetet. Man vill också att dessa arbeten skall kunna användas som beslutsunderlag i det utvecklingsarbete som bedrivs i detta fall inom rehabiliteringsområdet.

- Rehabiliteringsorganens behov att tillvarata de potentiella utredningsresurser som ryms inom det uppsatsarbete som sker vid socialhögskolorna. Detta bör ske genom att i samverkan med socialhögskolan prioritera, målrikta och styra resurserna. För att uppsatsarbetet skall bli ett meningsfyllt tillskott till organens egna utvecklingsarbeten krävs dessutom att det till innehåll och redovisningsform anpassas till och sker inom dessa arbeten.

Samarbetsform

Följande samarbetsform har skapats för att genomföra ovan skisserade syften.

1 En arbetsgrupp har bildats bestående av docent Ingemar Norling, Socialhögskolan, professor Olle Höök och överläkare Lars Hedenberg, avd för fysikalisk terapi och rehabilitering, Sahlgrenska sjukhuset, docent Jonas Dencker, Lillhagens sjukhus samt avdelningschef Georg Svahn, socialförvaltningens rehabiliteringsavdelning. Artikelförfattaren fungerar som sekreterare i gruppen. Gruppens huvudarbetsuppgift är att styra och utveckla det fortsatta samarbetet mellan socialhögskolan och vårdhuvudmännen inom rehabiliteringsområdet, samt att svara för den långsiktiga planeringen av det uppsatsarbete som bedrivs inom området. En annan angelägen uppgift för gruppen är att skapa kontakter med andra utbildningsenheter så möjligheter skapas för tvärvetenskapliga arbeten genom att studenter från olika ämnesområden ges möjlighet till samarbete.

2 För att kompensera socialhögskolans brist på handledare ställer de olika rehabiliteringsorganen tjänstemän — socionomer — till förfogande för denna uppgift. Dessa tjänstemän har närmast att svara för det praktiska samarbetet mellan de olika intressenterna. Tidsmässigt har, som exempel, socialförvaltningens rehabiliteringsavdelning avdelat 1/3 socionom för detta arbete.

Koordinatorernas huvudsakliga arbetsuppgifter:

- handledning till uppsatsskrivande grupper,
- i samarbete med socialhögskolan och förvaltningsbibliotek, dokumentationsinsamling av

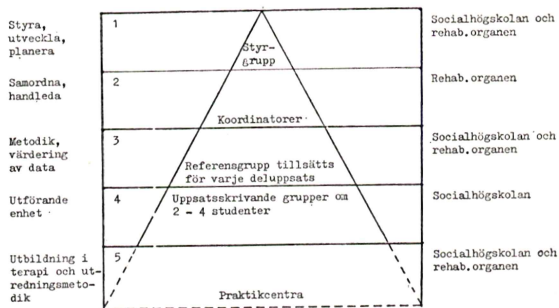
adekvat litteratur, svensk och utländsk, forskningsrapporter o. dyl.,

- introduktion av studenter i förvaltningarnas arbetsområde och arbetssätt, främst inom rehabiliteringsområdet,
- medverka till bildandet av lämpliga uppsatsämnen.

3 För varje uppsatsarbete tillsätts en referensgrupp, bestående av representanter för lärarkåren vid socialhögskolan samt de "experter" som förvaltningen har på det område som uppsatsen är avsedd att behandla. Till denna grupp har koordinator och studenter i första hand att vända sig i fråga om målsättning och inriktning av projektet samt värdering av data.

För närvarande undersöks möjligheterna att inrätta praktikcentra inom de olika rehabiliteringsområdena. Ett införande av centra skulle medföra att studenternas kunskaper om rehabiliteringsverksamheten och dess arbetsmetodik kunde ökas, vilket bl. a. skulle möjliggöra en ytterligare ökning av kvaliteten på uppsatsarbetena inom rehabiliteringsområdet.

Samarbetsmodell

Det samarbete som nu inletts är under uppbyggnad, varför arbete återstår med att finslipa organisationen, liksom arbetet med att åstadkomma en systematisk långtidsplanering för uppsatsarbetet.

Pågående och avslutade arbeten

Nedan lämnas en kort resumé över avslutade och pågående uppsatsarbeten. Dessa arbeten har

huvudsakligen skett inom arbetsvårdens områden och varit av deskriptiv karaktär.

1) Gerd Pehrsson, Anita Ahlgren, Lisbeth Olesen, Marianne Johansson:

"En kartläggning och uppföljning av tidigare arbetsträningselever vid Göteborgs socialförvaltnings rehabiliteringsavdelning".

Syftet var att undersöka vilket resultat som erhållits genom arbetsträning avseende elevernas aktiveringsgrad. Undersökningen omfattade 118 arbetsträningselevs demografiska status och arbetsmässiga förutsättningar före, under och efter arbetsträningen. Data insamlades genom intervjuer.

2) Solveig Hägglund, Marianne Svensson, Gunnel Säll:

"Förkunskaper och förhållningssätt till arbetsträning och arbetsprövning".

Syftet med denna undersökning var att ta reda på vad blivande arbetsprövnings-arbetsträningselever visste om, vad de ville veta och om vilken inställning de hade till arbetsträning/arbetsprövning, samt att utarbeta ett förslag till systematisk introduktionsrutin till arbetsträning/arbetsprövning.

Undersökningen omfattade 66 personer som i augusti och oktober 1968 stod på väntelista till arbetsträning/arbetsprövning. Data insamlades genom intervjuer i hemmen.

3) Birgitta Engström, Birgitta Håkansson:

"En kartläggning av frånvaron hos arbetstagarna vid Göteborgs socialförvaltnings rehabiliteringsavdelning skyddade verkstäder".

Syftet med denna undersökning var att ta reda på hur stor frånvaro som förekommer hos dessa arbetstagare, att genom kartläggning av handikapp, kön och andra bakgrundsvariabler söka finna orsaker till frånvaron, samt göra vissa jämförande studier med liknande undersökningar hos arbetstagare i öppna marknaden. Undersökningen omfattade alla arbetstagare inskrivna vid rehabiliteringsavdelningens skyddade verkstäder. Data inhämtade ur befintliga register.

4) Lillemor Andersson, Bo Stahre:

"Kartläggning av ekonomiska bakgrundsvariabler för arbetstagare vid Göteborgs socialförvaltnings rehabiliteringsavdelning skyddade verkstäder, med särskild hänsyn till sambandet lön — pension — prestation".

Syftet med denna undersökning vilken f. n. pågår att kartlägga de ekonomiska bakgrundsvariablerna hos arbetstagarna, samt att undersöka om och hur pensionsförmåner resp indragen eller reducerad pension påverkar prestation och arbetsmotivation.

Undersökningen omfattar alla inskrivna vid verkstäderna, med undantag av två avdelningar, totalt 260 personer. Data har inhämtats ur befintliga register.

5) Birgitta Forsström, Inger Johansson, Helene Larsson:

"Arbetsledares, yrkesledares och instruktörers arbetsförhållanden vid den kommunala arbetsvården i Göteborg".

Syftet med denna undersökning vilken f. n. pågår är att ta reda på prövningsledarnas/arbetsledarnas/yrkesledarnas/instruktörernas allmänna inställning till sitt arbete, deras uppfattning om problemet individ/produktion, samt deras utbildningsbakgrund och krav på vidareutbildning.

Undersökningen omfattar arbetsledare, yrkesledare, instruktörer och prövningsledare anställda vid Göteborgs socialförvaltnings rehabiliteringsavdelning, 50 stycken. Data insamlas genom enkäter.

6) Stefan Morén, Elisabeth Wassbäck, Astrid Anderström och Ingvor Ahrnberg:

"Deskription av en grupp patienter vid avdelningen för fysikalisk terapi och rehabilitering, Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg".

Syftet med denna undersökning som pågår är att beskriva en grupp patienter, som behandlades vid avd för fysikalisk terapi och rehabilitering första halvåret 1968.

Undersökningen omfattar 123 patienter.

Arbetet innebär en brett upplagd kartläggning av patienterna i rehabiliteringssituationen med särskild hänsyn till olika faktorer som inflytande på behandlingstiden och givna rekommendationer vid utskrivningen. Kartläggningen utgör således en bas av data om patienterna och underlag för vidare bearbetning och analys.

7) Birgitta Nilsson, Margareta Terning, Inge-
gård Eriksson:

"Uppföljning av en grupp patienter vid avdel-
ningen för fysikalisk terapi och rehabilitering,
Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg".

Denna undersökning avser att utgöra en fort-
sättning på ovan beskrivna studie (6) och inne-
bär en uppföljning av samma patientgrupp. Ar-
betet skall belysa rehabiliteringens effektivitet,
genom att följa upp hur målsättningen förverk-
ligats, d. v. s. hur givna rekommendationer vid
behandlingstidens slut följts. Detta innebär studier
av förändringar i patienternas situation efter re-
habiliteringen beträffande bl. a. hälsotillstånd,
grad av aktivering, försörjningsförmåga och so-
cial anpassning.

Ökade möjligheter till ömsesidigt informa- tionsutbyte

De resultat som hittills kommit fram ur samar-
betet visar att det går att samordna de resurser
som finns inom socialhögskolan och det praktiska
fältet. För att nå resultat krävs dock att båda
sidor är villiga att satsa erforderliga resurser —
personella och ekonomiska — samt en vilja till
samordning av de olika organens önskemål. Ut-
över de resultat som uppsatsarbetet ger kan på-
pekas att samarbetet även skapat ökade möjlighe-
ter till ett ömsesidigt informationsutbyte mellan
undervisningscentrat och rehabiliteringsorganen.

Avslutningsvis kan nämnas att ett likartat sam-
arbete som ovan beskrivits även inletts mellan
pedagogiska institutionen i Göteborg och social-
förvaltningens rehabiliteringsavdelning.

För rationellare kontorsrutin

- **Stenografering**
engelska, tyska, franska
- **Maskinskrivning,
maskinräkning**
Renskrivning, adressskriv-
ning, utskrifter efter Rex-
Recorderskivor och band-
spelare
- **Fakturerings**
utskrivning av tabeller
och dylikt
- **Översättningar**
- **Bokföring**
manuell och maskinell

- **Kopiering**
Rank Xerox- och
fotostatkopior
- **Duplicering**
stencilduplicering
- **IBM COMPOSER**
Framställning av
reproduktionsfärdigt
textmaterial

elitstenografens
aktiv & bokföringsbyrå ab

Kungsgatan 55 t. h. 3 tr.

111 22 Stockholm

Växel. 21 67 01, 03, 10, 11